

ΚΩΣΤΑΣ ΛΟΓΑΡΑΣ

ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ
ΜΕ ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΚΟΛΑΡΟ

Μυθιστόρημα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

© Copyright Κώστας Λογαράς – Εκδόσεις Καστανιώτη Α.Ε., Αθήνα 2017

Έτος 1ης έκδοσης: 2017

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης, εξωφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ Α.Ε.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Θεμιστοκλέους 104, 106 81 Αθήνα

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: Ζαλόγγου 11, 106 78 Αθήνα

☎ 210-330.12.08 – 210-330.13.27 FAX: 210-384.24.31

e-mail: info@kastaniotis.com

www.kastaniotis.com

ISBN 978-960-03-6258-9

ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ
ΣΕ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ
ΧΑΡΤΙ

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Α

Στην τaráτσα μιας τριώροφης οικοδομής	9
Ο πρώην ισοβίτης	14
Μάνα και γιος	19
Άγνωστος στους δρόμους της Πάτρας	24
Μυρίζει ο αέρας βία	27
Η ελκυστική ασχήμια του Μαρίνου Τριάντη	34
Στο καφενείο του Σταυριανού, μέρες του '80	42
Το Μούτρο	52
Στην πλατεία του Θεάτρου	56
Μπροστά στον καθρέφτη	59
Απομακρυσμένη παραλία	66
Πόσο αντέχουν οι σχέσεις των ανθρώπων;	70
Το αλισβερίσι	75
Ο ζωγράφος στο μεταίχμιο καλού και κακού	81
Επισκέψεις στον Μαρκήσιο	90
Στα καταγώγια της πόλης	96
Να τελειώνουμε	100
Μέσα του στριφογυρίζει ο θάνατος	107
Η φαντασία μπερδεύεται με την πραγματικότητα	109

Νύχτα του Μάρτη	113
Οι μνήμες ορμούν σαν χείμαρροι	123
Οι καφετέριες της Ρήγα Φεραίου	126
Διάχυση του κακού	135
Δίπλα στη βρόμικη μάντρα	143
Κέλτικος σταυρός	147
Η συνάντηση	152
Ανάμεσα στους Σταυροφόρους της Κάθαρσης	159
Κρυφά συρτάρια	166
Ο χορός των τεράτων	173
Η πόλη ξαπλώνει στο λιμάνι	179
Στο δρόμο προς την Ελεκίστρα	186
Κλειστές, μανταλωμένες πόρτες	199
Αναδρομική έκθεση του Λεό	201
Χάνει ο πιο αδύναμος	207
Τα πουλιά με το μαύρο κολάρο	214
Με όλα τα ρίσκα ανοιχτά	218

Ο ιδανικός πολίτης της ολοκληρωτικής εξουσίας δεν είναι ούτε ο πεπεισμένος ναζί, ούτε ο πεπεισμένος κομμουνιστής, αλλά ο άνθρωπος που δεν μπορεί να κάνει το διαχωρισμό μεταξύ γεγονότος και μύθου, μεταξύ αληθινού και ψεύτικου.

XANA APENT

Το ολοκληρωτικό σύστημα
(μετάφραση Γιάννη Λάμπρα)

Την αφορμή για να γραφτεί αυτό το μυθιστόρημα έδωσε ένα πραγματικό γεγονός. Όμως οι ήρωες και η εξέλιξη της ιστορίας είναι αποτέλεσμα μυθοπλασίας.

Στην ταράτσα μιας τριώροφης οικοδομής

ΑΠ' ΤΑ ΧΑΡΑΜΑΤΑ μέχρι το βράδυ αργά, τα βρομερά πουλιά γρούζουν με πείσμα. Όταν φυσάει νοτιάς, οι κάργες και οι δεκαχοτούρες βγάζουν έναν πνιχτό, σκουριασμένο ήχο απ' το λαιμό τους. Άλλες φορές βουβαίνονται. Τότε απλώνεται μια παράξενη σιωπή, πιο απειλητική κι από το θρήνο της φωνής τους.

Ξέχνα τες, κλείσε τ' αφτιά σου! σφίγγει τα δόντια ο Μαρρίνος, τις παλάμες του, ζορίζει τον εαυτό του. Μην ακούς! Παλεύει να σβήσει απ' το μυαλό τη μονότονη βραχνή κραυγή τους. Μάταια. Τα σιχαμερά πουλιά κουρνιαάζουν στα γεισώματα, φτιάχνουν τις φωλιές τους στα περβάζια, χώνονται στα κουφώματα των τοίχων.

Ένας κοφτός ρυθμός –κουκούου-κου... κουκούου-κου...– γίνεται δίνη και μέσα της τον απορροφά φορτωμένο με μνήμες και εικόνες. Ένα αναφιλητό που πάει κάθε φορά να σβήσει, κι εκεί που λες «τώρα τελειώνει το μαρτύριο», ξεκινάει πάλι, κουκούου-κου... – και τον κρατάει ξάγρυπνο.

Σηκώνεται, χτυπάει τις παλάμες –μια, δυο, τρεις–, χωρίς ν' ανοίξει γρίλιες ή παράθυρα. Ένα αλαφιασμένο φρρρ!

ακούγεται. Όλα μαζί σηκώνονται και φεύγουν. Για λίγο. Μετά ξανάρχονται. Σμήνη ολόκληρα. Προσγειώνονται στην ταρατάσα του σπιτιού του και το βάσανο αρχίζει πάλι.

Ο αδύνατος άντρας, γύρω στα πενήντα –μελαχρινός, γερμένοι ώμοι, φρύδια που αραιώνουν απ' τη μέση και μετά, αφήνοντας τα μάτια να βουλιάζουν απροστάτευτα στις κόγχες τους–, ζει στη σοφίτα μιας τριώροφης οικοδομής. Ένα πρώην πλυσταριό, μεταποιημένο τώρα σε δωμάτιο για εργένη, σε κάποιον παράδρομο του λιμανιού.

Αν διάλεξε να μείνει σ' αυτή την αποθήκη ο Μαρίνος Τριάντης –τούτη δω η σούδα είναι μικρότερη κι απ' το κελί μιας φυλακής– ήταν γιατί το νοίκι τού φάνηκε φτηνό. Φτιαγμένη τη δεκαετία του '70 η οικοδομή, μοιάζει με κουφάρι καραβιού ξεβρασμένο στη στεριά, διαβρωμένο απ' την αρμύρα της θάλασσας. Οι μεσιανόι όροφοι, τρίτος και δεύτερος, έχουν απ' τα τότε απομείνει ντουβάρια μισοτελειωμένα, που ο άνεμος τα διαπερνάει ανεμπόδιστος. Μόνο το ισόγειο κατοικείται, μια οικογένεια Αλβανών είναι εγκατεστημένη χρόνια, καθώς και το δωμάτιο-πλυσταριό το νοικιασμένο από τον ίδιο.

Απ' το παράθυρό του βλέπει το λιμάνι και τη θάλασσα. Στα διακόσια μέτρα απόσταση, όχι παραπάνω. Κι ούτε πρόκειται να χτιστεί μπροστά του τίποτα και να του κλείσει τον ορίζοντα. Ένα χέρσο οικόπεδο, λειψό, που χρησιμοποιείται για μάντρα αυτοκινήτων, δίπλα κάτι παλιές ισόγειες αποθήκες διατηρητέες, με τα παράθυρα και τη σκεπή να χάσκουν, μεσολαβούν ανάμεσα στον παραλιακό δρόμο τον γεμάτο κίνηση και στο σοκάκι του δικού του σπιτιού.

Στ' αντικρινά χαλάσματα έχει φυτρώσει μια ξερακιανή συκιά, που στα κλαριά της, καθώς και στα φυλλώματα του διπλανού φοινικόδεντρου, κουρνιάζουνε χειμώνα καλοκαίρι οι κάργες και οι δεκαοχτούρες. Από την άνοιξη και μετά, κίσσοι και κοράκια.

Όταν πριν από δυο τρεις μήνες ήρθε ως εδώ ψάχνοντας ένα σπίτι να νοικιάσει, το βλέμμα του κόλλησε στη θάλασσα. Και ενώ ο ιδιοκτήτης προσπαθούσε να τον δελεάσει με τις «ανέσεις» του επιπλωμένου δωματίου –τις φθαρμένες φορμάικες της κουζίνας, ένα πτυσσόμενο τραπέζι με τις δυο καρέκλες, η μια κουτσή, το ντιβάνι, μια μικρή βιβλιοθήκη από τάβλες στριμωγμένες στη γωνιά του τοίχου, όλα πετσιαρισμένα απ' την αρμύρα και την υγρασία–, εκείνος ταξίδευε ήδη με τη φαντασία του. Είχε μπαρκάρει κιόλας στο ανοιχτό πέλαγος.

Η πόλη του, χτισμένη σ' ένα από τα περάσματα της Μεσογείου από κάποιον εξόριστο Πατρέα, διατηρεί στη ρίζα της τη μνήμη μιας οδυνηρής απόρριψης αλλά και την ασίγαστη επιθυμία του νόστου. Σαν παρατεταμένη οδύνη. Άλλοι πάλι λένε ότι εδώ, στην πόλη αυτή, βρήκαν καταφύγιο ο Διόνυσος ο Μεσατέας κι ο όμορφος θεός απ' τη Φρυγία Άττις. Πως ανατράφηκαν και ρίζωσαν στην πατραϊκή γη, κι ότι η ονομασία της κρύβει κάτι από τη βακχική μαγία που θολώνει το μυαλό του ανθρώπου. Γι' αυτό κι οι κάτοικοι της πόλης εξευμενίζουν κάθε χρόνο τον Όργιο θεό τιμώντας τον με πάνδημες γιορτές. Ενώ μυθοπλάστες ποιητές επιμένουν να ανακαλύπτουν στην Πάτρα αρώματα και μύθους της Ανατολής.

Τίποτα δε θα τον εμπόδιζε λοιπόν, είχε σκεφτεί ικανοποιημένος ο Μαρίνος, να παρακολουθεί απ' το παράθυρο την κίνηση του λιμανιού, κι απ' την ταράτσα τη δίχως γύρω γύρω κάγκελα να βλέπει τη στενή λωρίδα θάλασσας και τα βουνά στην απέναντι στεριά. Στ' αριστερά του, προς τα δυτικά, στο βάθος του ορίζοντα κι ακόμα παραπέρα, υποψιάζόσουν το ανοιχτό Ιόνιο. Με καθαρό καιρό, μπορεί και να έβλεπες κάποια βουνά νησιών. Μόνο στο πλάι, από τα δεξιά και κάθετα στο σοκάκι του σπιτιού, υψωνόταν ένα γκριζο κτήριο, τεράστιο, με τους τοίχους μαυρισμένους απ' τα καυσαέρια, και του εμπόδιζε τη θέα. Αλλιώς το βλέμμα του θ' αγκάλιαζε το παλιό κολυμβητήριο της πόλης, θα πέρανε απ' το έλος της Αγυιάς και θα 'φτανε ως πέρα, στην καινούργια γέφυρα που ενώνει τις δύο κοντινές στεριές.

Αλλά ας μην τα θέλω όλα δικά μου, συλλογίστηκε ο Μαρίνος.

Είπε στον ιδιοκτήτη («ναι») και την άλλη μέρα κουβάλησε στη σοφίτα όλη την περιουσία του. Στρίμωξε σε μια βαλίτσα τα λιγοστά του ρούχα, τα βιβλία του σ' ένα χάρτινο κουτί, πήρε μαζί το σκύλο του, μια τηλεόραση μικρή. Αυτό είναι το βιος του, άλλο τίποτα δεν έχει. Βολεύτηκε ο Μαρίνος στη σοφίτα.

Ακόμα και το γκριζο κτήριο στα δεξιά του –παλιοί αλευρόμυλοι απ' τον καιρό που η Πάτρα άκμαζε και ήταν κόμβος εμπορευμάτων για τις χώρες της Ευρώπης– κρύβει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Το παρατημένο στην τύχη του ερείπιο παρουσιάζει από μόνο του ένα θέαμα. Έχει μετατραπεί τα τελευταία χρόνια σε άτυπο κατάλυμα για μετανάστες

Κούρδους, Αφγανούς, Πακιστανούς. Που φτάνουν ως εδώ απ' την άκρη του Θεού. Οι εσωτερικοί του χώροι ασφυκτιούν. Και παρότι οι πόρτες του και τα παράθυρα είναι σφαλισμένα με καδρόνια, καρφωμένα σταυρωτά, κλειστά με λαμαρίνες βαλμένες απ' τους λιμενικούς, το κουφάρι μέσα σφύζει από ζωή και χνότα βρόμικα, απλυσιά και ιδρώτα. Ζωή που ακόμα ελπίζει.

Γιατί δυο βήματα από δω, απέναντι ακριβώς, δένουν τα πλοία της γραμμής για Ιταλία. Ανκόνα, Μπάρι. Με το που νυχτώνει, οι σκιές ξεφυτρώνουν από τα υπόγεια του κτηρίου, από σχάρες και υπονόμους, σαν μέσα από τάφους. Παραφυλάνε να μπουκάρουνε στ' αμπάρια. Όσοι τα καταφέρνουν να δραπετεύσουν χάνονται στις σκοτεινές κοιλιές των πλοίων, λουφάζουν στα ημιαξόνια των φορτηγών, χάνονται σε ψυγεία-νταλίκες που μεταφέρουν εμπορεύματα, φρούτα και κατεψυγμένα κρέατα. Όσοι μένουν πίσω γυροφέρνουνε σαν τα σκυλιά στους κάδους των απορριμμάτων, βουτάνε τα κεφάλια τους και ψάχνουν στα σκουπίδια για φαί. Η οικονομική κρίση έχει τσακίσει τον ντόπιο πληθυσμό και μαζί τους μετανάστες. Κάμποσοι απ' αυτούς πουλάνε ναρκωτικά. Άλλοι ψωνίζονται, κάποιους παίρνουν, κάποιοι τους παίρνουν – βρόμικους, εξαθλιωμένους, άπλυτους. Σέρνεται μια αρρώστια στους δρόμους της πόλης. Σαν απειλή.